

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Małgorzata Pasek SO del. do SA Jacek Chaciński (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2019 r. w Lublinie

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji J. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 12 marca 2019 r. sygn. akt VIII U 1788/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od J. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Jacek Chaciński Elżbieta Czaja Małgorzata Pasek

Sygn. akt III AUa 348/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie J. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 11 maja 2018 r. Zasądził od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

Od dnia 4 lipca 1991 roku J. K. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w postaci sklepu spożywczego i jest płatnikiem podatku VAT.

W okresie od 1 sierpnia 2002 do 31 marca 2009 roku J. K. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Prezes KRUS decyzją z dnia 9 lutego 2010 roku stwierdził podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe przez J. K..

Decyzją z dnia 17 maja 2010 roku Prezes KRUS stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wobec J. K. od dnia 1 kwietnia 2009 roku. W treści decyzji zostało również wskazane, że: „Jednocześnie informujemy, iż ma Pan obowiązek zgłoszenia się do ubezpieczenia społecznego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej we właściwej jednostce ZUS”.

W okresie od 19 marca 2009 roku do 30 września 2017 roku J. K. pobierał rentę strukturalną w związku z przekazaniem gospodarstwa rolnego, natomiast od 1 listopada 2017 roku pobiera emeryturę rolniczą z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Powyższy stan faktyczny pozostawał zasadniczo bezsporny między stronami postępowania, jak również znajduje swoje potwierdzenie w przedstawionych wyżej dowodach, które Sąd uznał za wiarygodne.

Zdaniem Sądu zeznania J. K. zostały uznane za niewiarygodne jedynie w zakresie, w jakim wnioskodawca wskazał, że od października 2017 roku uzyskuje rentę rolniczą. Jak bowiem wynika z dokumentacji organu rentowego, przedmiotowe świadczenie przysługuje wnioskodawcy od listopada 2017 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Sąd wskazał, że kwestią sporną w przedmiotowym postępowaniu było podleganie przez J. K. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 kwietnia 2009 roku do 31 października 2017 roku. W powyższym okresie wnioskodawca jednocześnie pobierał rentę strukturalną i prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Sąd podniósł, że zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników podlega z mocy ustawy osoba pobierająca rentę strukturalną współfinansowaną ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji (...) Funduszu (...) lub ze środków pochodzących z (...) Funduszu (...) na rzecz(...). Wskazanego przepisu nie stosuje się do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych (art. 16 ust. 3 ustawy). W przedmiotowej sprawie „podleganie innemu ubezpieczeniu społecznemu”, wynika właśnie z prowadzonej przez J. K. działalności gospodarczej w formie sklepu.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 6 ust.1 pkt. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2019.300) obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu podlegają osoby fizyczne, który na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, tak jak miało to miejsce w przypadku wnioskodawcy. Sąd podkreślił, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego przepis art. 16 ust. 3 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników ma zastosowanie również do osób, które podlegają ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 3, jeżeli w okresie prawa do renty strukturalnej podejmują działalność gospodarczą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2012 roku, sygn. akt I UK 341/11, LEX nr 1212054). Wnioskodawcy nie dotoczył również wyjątek z art. 5a ustawy, ponieważ po przekazaniu gospodarstwa, nie prowadził już działalności rolniczej.

Podsumowując Sąd wskazał, że J. K. podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu. Wydana decyzja organu ubezpieczeniowego jest zatem prawidłowa.

Sąd zwrócił uwagę, że w toku postępowania skarżący powoływał się na fakt błędnego pouczenia przez pracownika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazał jednak, że dla niniejszego postępowania jest to okoliczność pozbawiona

znaczenia. Prawo ubezpieczeń społecznych, jego wykładnia i stosowanie opiera się bowiem na kryteriach czysto formalnych. Na jego stosowanie nie mają również wpływu zasady współżycia społecznego, w rozumieniu klasycznego prawa pracy. Nawet błędne pouczenie nie może wpłynąć na objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, które ma przecież charakter całkowicie niezależny od podmiotu którego dotyczy. Jest ono bowiem niezależne od dobrej czy złej wiary podmiotu podlegającemu ubezpieczeniu, ze względu na swój zobiektywizowany charakter. Sąd podniósł, że jeżeli wnioskodawca wykaże, iż na skutek nieprawidłowego działania organu publicznego została mu wyrządzona szkoda majątkowa, to przysługiwać mu będą roszczenia na drodze procesu cywilnego o odszkodowanie. Powyższe jest jednak niezależne od postępowania w sprawie o podleganie ubezpieczeniom społecznym.

W punkcie II Sąd orzekł o kosztach zgodnie z wynikiem sprawy na podstawie art. 98 § 1 i § 2 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. Wysokość kosztów podlegających zwrotowi została ustalona na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265). Zgodnie z § 9 ust. 2 tego rozporządzenia stawki minimalne w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego wynoszą 180 zł. Sąd zasądził więc od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego taką kwotę tytułem zwrotu kosztów procesu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy w Lublinie orzekł jak w sentencji wyroku.

Z wyrokiem tym nie zgodził się wnioskodawca. Zaskarżył wyrok w całości zarzucając:

- naruszenie art.233 §1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie niniejszej t.j dokumentów zgromadzonych w aktach ubezpieczeniowych KRUS i ZUS, zeznań wnioskodawcy, prowadzące do nieuprawnionego uznania, że jako osoba prowadząca działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia 1 kwietnia 2009 r. do 31 października 2017 r. pomimo, że prawidłowa ocena zebranych dowodów nie uprawnia do takich ustaleń,

- naruszenie art.102 k.p.c. w zw. z art.98 §3 i 99 k.p.c. poprzez nieuprawnione uznanie, że sytuacja życiowa i materialna nie stanowi na tyle szczególnie uzasadnionego przypadku, by nie zwolnić wnioskodawcy z ponoszenia kosztów i obciążenie wnioskodawcy kwotą 180 zł tytułem kosztów procesu w sytuacji, gdy zasady słuszności dawały podstawę do nieobciążania wnioskodawcy tymi kosztami.

Mając na względzie te zarzuty wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez stwierdzenie, że jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 kwietnia 2009 r. do 31 października 2017 r, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Na wypadek nieuwzględnienia apelacji wnioskodawca wniósł o nieobciążanie go kosztami procesu za II instancję z uwagi na trudną sytuację materialną i życiową.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja jest całkowicie bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu I instancji i przyjmuje je za własne.

Sąd I instancji nie dopuścił się błędnego ustalenia stanu faktycznego. Fakt, że wnioskodawca uiszczał jedynie składki na ubezpieczenie zdrowotne i że organ rentowy wydał decyzję administracyjną ustalającą, że wnioskodawca podlega ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca działalność gospodarczą dopiero w dniu 11 maja 2018 r. nie jest w sprawie sporny. Nie jest również sporną okoliczność, że wnioskodawca prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą i że w okresie od 19 marca 2009 r. do 30 września 2017 r. pobierał rentę strukturalną.

W takim stanie faktycznym Sąd I instancji prawidłowo zastosował prawo materialne i uznał zaskarżoną decyzję organu rentowego za prawidłową. Stosownie bowiem do treści art. 6 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2019.300) obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu podlegają osoby fizyczne, którzy na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność. Co prawda, zgodnie z art.16 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników Ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy: osoba pobierająca rentę strukturalną współfinansowaną ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji (...) Funduszu (...) lub ze środków pochodzących z(...) Funduszu (...) na rzecz (...). Jednakże w myśl art.16 ust 3 przepisu art.16 ust.1 nie stosuje się do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu.

Podnoszone przez wnioskodawcę okoliczności, że został błędnie poinformowany przez pracownika ZUS, że podlega jedynie ubezpieczeniu zdrowotnemu nie mają dla oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji żadnego znaczenia. Mogą one ewentualnie być wzięte pod uwagę w postępowaniu o umorzenie należności z tytułu składek. Należy jednak przypomnieć, że decyzją z dnia 17 maja 2010 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników od 1 kwietnia 2009 r. W decyzji tej wnioskodawca został jasno poinformowany że w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej ma obowiązek zgłoszenia się do ubezpieczenia społecznego we właściwej jednostce terenowej ZUS.

Przepis art. 98 §1 k.p.c. statuuje zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Oznacza ona, że skarżący musi liczyć się z tym, iż w przypadku przegranej zwróci przeciwnikowi koszty niezbędne od celowej obrony. W myśl art.98 § 2 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach. Stosownie do treści art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. W toku postępowania przed Sądem I instancji wnioskodawca nie wniósł o nieobciążanie go kosztami procesu i nie przedstawił swojej sytuacji materialnej, która dawałaby podstawę do zastosowania art.102 k.p.c.

Z powyższych przyczyn Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Nie jest uzasadniony wniosek o nie obciążanie wnioskodawcy kosztami postępowania apelacyjnego. Sąd I instancji w sposób jasny przedstawił obowiązujący stan prawny oraz brak znaczenia prawnego ewentualnego błędnego pouczenia wnioskodawcy dla oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji. Mimo tego wnioskodawca wniósł całkowicie bezzasadną apelację, która nie zawiera żadnych nowych argumentów poza przywoływanymi już przed Sądem I instancji. W takiej sytuacji sama okoliczność, że wnioskodawca jest chory i się leczy nie może stanowić szczególnie uzasadnionego przypadku uzasadniającego odstąpienie od obciążenia kosztami postępowania apelacyjnego.